

Ερμούπολη όλο τον χρόνο

ΣΟΦΙΑ

Πώς το διοικητικό κέντρο των Κυκλάδων προσελκύει ξανά μετοίκους από την Αθήνα και όλο τον κόσμο, ποντάροντας στη δυνατότητα μιας γεμάτης ζωής χειμώνα καλοκαίρι.

Δημήτρης Σταυρακόπουλος, Chiara Aliotta και Jacob Moe.

Ο αρχιτέκτονας και πρόξενος της Γαλλίας στην Ερμούπολη, Γιώργος Ευριπιώτης.

Ο Δημήτρης Σταυρακόπουλος του Hermoupolis Heritage.

Η δημοσιογράφος Κάτια Δημοπούλου.

Η Τερεζντίνα Ριγκούζο του Pino di Loto.

Ο ναυπηγός Μανώλης Ζώρζος στο εργαστήριό του.

Η ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ

Ένας από τους νέους Συριανούς που αγαπούν την παλιά αυτή τέχνη είναι ο Δημήτρης Σταυρακόπουλος, ένας Ερμούπολίτης που έχει διασώσει δύο από τα πολλά παραδοσιακά καΐκια που σκαρώθηκαν στο ναυπηγείο του «Φουσκί». Συλλέκτης παθιασμένος με την ιστορία του τόπου του, μεγάλωσε στα Βατόρια, στην αριστοκρατική συνοικία της πόλης, όπου τριγύριζε μικρές εξερευνώντας παλιά σπίτια και αναρωτώμενος τι κρύβεται μέσα τους. Αυτή η παιδική συνήθεια αναβίωσε στην ενήλικη ζωή του. Από τα 25 του και μετά, και για τα τελευταία 15 χρόνια, αναζητεί και συλλέγει αντικείμενα από επαγγέλματα που χάθηκαν, το βιομηχανικό παρελθόν της πόλης, εσωτερικά παλιών σπιτιών ή οχήματα που κυκλοφορούσαν παλαιότερα στους δρόμους του νησιού. Το όραμά του είναι όλα αυτά κάποτε να στεγαστούν σε έναν μουσειακό χώρο όπου το κοινό θα μπορεί να νιώσει και να δει πώς ήταν κάποτε η καθημερινή ζωή στη Σύρο. Την περσινή χρονιά όλο αυτό έπαψε να είναι μια προσωπική τρέλα και πήρε τη μορφή ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού που λέγεται Hermoupolis Heritage. Αυτός διοργανώνει δράσεις πολιτισμικού χαρακτήρα και υπόσχεται ένα ταξίδι πίσω στον χρόνο μέσα από βιωματικές εμπειρίες, όπως βόλτες με οχήματα-αντίκες στις εξοχές του νησιού, πλεύσεις με παραδοσιακά συριανά σκαριά ή περιηγήσεις σ' ένα παλιό εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας, το εργοστάσιο Ζησιμάτου (το μόνο από τα 68 εργοστάσια της Ερμούπολης που επιβιώνει ακόμα), το οποίο έχει καταφέρει να αποκαταστήσει και να μετατρέψει σε πολιτιστικό χώρο.

Μέσα στις συλλογές του Δημήτρη Σταυρακόπουλου κρύβονται και κάποιες σκουριασμένες παλιές μπομπίνες με φιλμ, τις οποίες του ζητάει επίμονα να μελετήσει και να δει ένας τριαντάρης Αμερικανός, ένας ευγενής και καλλιεργημένος Νεοϋορκέζος που ήρθε στο νησί λόγω της μητέρας του, η οποία το είχε αγαπήσει από παλιά, μιας Αμερικανίδας ακαδημαϊκού και μεταφράστριας της ελληνικής γλώσσας. Ο Jacob Moe έχει συνδεθεί με το Syros International Film Festival, ένα καλοκαιρινό φεστιβάλ κινηματογράφου που ο ίδιος οργανώνει στο νησί εδώ και δέκα χρόνια. Έχει όμως και αυτός την τρέλα του συλλέκτη και του διασώστη της ιστορίας, και με τη δική του μη κερδοσκοπική οργάνωση, την Archipelago Network, συλλέγει και ψηφιοποιεί τεκμήρια οπτικοακουστικής κληρονομιάς, πολιτισμού και γνώσης γύρω από τις χειρωνακτικές τέχνες των Κυκλάδων. Μιλάει τόσο καλά ελληνικά και μοιάζει τόσο Ερμούπολίτης, που απορείς πόση Νέα Υόρκη κρύβεται πλέον μέσα του. (Ο ίδιος λέει χαμογελώντας: «Υπάρχει ακόμα αρκετή».) Ο Jacob είναι το νέο, διεθνές πρόσωπο της σύγχρονης, πολυεθνικής Ερμούπολης. Το ίδιο μπορεί κανείς να πει και για την Chiara Aliotta, μια Σιτσιλιάνα που ερωτεύτηκε έναν Έλληνα και κατέληξαν και οι δύο μαζί στην Ερμούπολη πριν από δέκα

χρόνια, για να ξεκινήσουν μια νέα ζωή. Έφτιαξαν το καφέ-γκαλερί Plastico σε ένα στενάκι της παλιάς αγοράς, όπου μπορεί κανείς να πει ιταλικό καφέ και να δοκιμάσει σπιτικά ιταλικά γλυκά, αλλά και να δει εικαστικές εκθέσεις. Στο ραντεβού που είχαμε για τη φωτογραφιστή της, ήρθε, όπως συνηθίζουν οι Ιταλοί, ντυμένη με χρώματα λαμπερά και με ένα στυλ που θυμίζει παλιές εποχές. «Δεν είναι θεατρικό όλο αυτό, δεν ήρθα έτσι για να φωτογραφηθώ. Πάντα έτσι ντύνομαι!» εξήγησε. Η Κιάρα, με το εκκεντρικό, ρομαντικό της ντύσιμο, δεν έμοιαζε καθόλου να έρχεται σε ρήξη με τον αστικό διάκοσμο γύρω της. Η σκληρότητα της Αθήνας ίσως έμοιαζε τραχιά απέναντι στο νοσταλγικό της στυλ, αλλά η Ερμούπολη μοιάζει σαν το φυσικό της περιβάλλον.

Η φωτογράφιση αυτή στο δημαρχείο της πόλης, μας γυρνάει πίσω στο 1989, όταν μια δημιουργική ομάδα από το περιοδικό Πάνθεον ήρθε, καταχeyίμων, στην Ερμούπολη για ένα editorial μόδας. Ήταν η δημοσιογράφος Κάτια Δημοπούλου και ο φωτογράφος Τάσος Βρεττός. Η Κάτια κατέληξε να αγοράσει ένα ακίνητο στο κέντρο της πόλης, που έκτοτε έγινε δεύτερο σπίτι της. Μάλιστα έγραψε και ένα βιβλίο που η δράση του εξελίσσεται στη Σύρο, ενώ πρόσφατα καταπατίστηκε με την ανακαίνιση ενός νεοκλασικού ξενώνα στα Βατόρια.

ΚΙΒΩΤΟΙ ΜΝΗΜΗΣ

Στα Βατόρια, κρυμμένο μέσα σε έναν λαβύρινθο από σοκάκια, βρίσκει κανείς και το Ινστιτούτο Κυβέλη και τη δημιουργό του Βαλεντίνη Ποταμιάνου, μια γυναίκα ανέπτυχτη χρονικά και γεωγραφικά, με μια θεατρική αύρα που παραπέμπει στις ρίζες της. Ο λόγος της έχει ποίηση και ορθοφωνία: «Έφερα στη Σύρο ό,τι έφτασε έως εμένα από τους προγόνους μου, μια κιβωτό θεατρικής μνήμης από τη μεγαλύτερη θεατρική οικογένεια της χώρας», μας λέει. Η ξενάγηση που μας κάνει σε αυτό το άτυπο μουσείο, αφιερωμένο στην προγιαγιά της, τη σπουδαία ηθοποιό Κυβέλη, έχει κάτι από το σόου ενός ταχυδακτυλουργού-μάγου του 1900: κάθε πόρτα που ανοίγει, κάθε φωτιστικό που ανάβει, κάθε δίσκος που παίζει στα παλιά πικάπ, κάθε δωμάτιο, κάθε έκθεμα, όλα περιέχουν μια αυτοσχέδια δραματουργία. Ο χώρος αυτός θα μπορούσε να βρίσκεται στο Παρίσι, κι όμως, τα κύματα του Αιγαίου σκάνε σε κάποια βράχια μόλις διακόσια μέτρα πιο κάτω. Μας αποχαιρετά λέγοντας πως «το κλειδί του σπιτιού αυτού το κρατάει ένας καβοδέτης – αυτός που δένει τα καράβια». Και κατηφορίζοντας προς την παραλία πέφτουμε πάνω στα καράβια και σε μία ακόμα κιβωτό γνώσης και μνήμης.

Σε ένα διώροφο κτίριο με θέα τη θάλασσα, ένας μελετητής της ναυτιλιακής ιστορίας συνθέτει τα κομμάτια του παζλ που αποκαλύπτει την εικόνα του «ελληνικού ναυτιλιακού θαύματος», όπως ο ίδιος αποκαλεί τα επιτεύγματα της ελληνικής ναυτιλίας. →

Ο Αμερικανός Jacob Moe μιλάει τόσο ΚΑΛΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ και μοιάζει τόσο πολύ Ερμούπολίτης, που απορείς πόση Νέα Υόρκη κρύβεται πλέον μέσα του.